

[codul deontologic al profesiei de arhitect]

Creatia arhitecturala, expresie a culturii, este o activitate aflata în serviciul dezvoltarii umane, cu implicatii sociale, economice si culturale asupra mediului natural si construit si a calitatii vietii.

Prezentul Cod deontologic este întocmit în temeiul prevederilor articolului 17-alin. b, articolului 25-alin. a si articolului 43-alin. 2 din Legea privind organizarea si exercitarea profesiei de arhitect nr.184/12.04.2001.

CAPITOL I - PRINCIPII GENERALE

Art. 1 - Codul deontologic al profesiei de arhitect cuprinde normele de conduita obligatorii în legatura cu exercitiul drepturilor si îndatoririlor arhitectului ca profesionist.

Art. 2 - Respectarea întru totul a prevederilor prezentului Cod constituie obligatie profesionala si morala ferma pentru fiecare arhitect, membru al Ordinului.

Art. 3 - Arhitectul practician are obligatia de a-si exercita profesia conform tuturor prevederilor legale în vigoare precum si a regulilor artei si stiintei arhitecturale.

În acest scop, în decursul activitatii sale profesionale,

(1) Arhitectul este obligat sa promoveze si sa mentina standarde profesionale cât mai ridicate, care sa asigure realizarea de constructii si amenajari urbane functionale, estetice si conforme exigentelor de siguranta si calitate prescrise de legislatia în constructii si norme tehnice în domeniu.

(2) Arhitectul este dator sa-si îmbogateasca cunostintele profesionale si sa caute în mod consecvent sa ridice standardele artistice, ale educatiei, cercetarii si practicii arhitecturale.

(3) Arhitectul trebuie sa fie receptiv la îmbogatirea limbajului arhitectural prin promovarea si integrarea în proiectele lui a artelor complementare creatiei de arhitectura si a noilor tehnologii,

(4) Arhitectul nu va promova în lucrarile sale decât acele materiale si tehnologii care corespund standardelor de excelenta pentru lucrarea si bugetul avizat si despre care are deplina cunostinta sau care nu sunt folosite cu acordul beneficiarilor.

Art. 4 - Onestitatea, obiectivitatea si bunele intentii ale arhitectului trebuie sa fie deasupra oricarei suspiciuni.

CAPITOL II - OBLIGATII GENERALE

partea I-a - independenta profesionala Si responsabilitatea arhitectului

Art. 5 - Libertatea si independenta profesiei de arhitect sunt atribuite exclusive ale persoanei care exercita aceasta profesie, în temeiul legii si al prezentului Cod.

Art. 6 - Arhitectul are libertatea absoluta în folosirea limbajelor arhitecturale si estetice pe care le crede adecvate cu respectarea legilor, obligatiilor fata de societate si respectarea interesului public.

(1) În exercitarea profesiei, arhitectul nu poate fi supus nici unei presiuni din partea autoritatilor publice sau a altor persoane fizice ori juridice.

(2) Independenta arhitectului nu poate prejudicia interesele clientului sau.

(3) Arhitectul este dator sa dea clientului sau sfaturi corespunzatoare prevederilor legale si crezului sau profesional.

Art. 7 - Orice arhitect este raspunzator pentru fiecare din actele sale profesionale.

Art. 8 - Arhitectul poarta întreaga raspundere artistica si tehnica a lucrarilor proiectate si care îi intra în competenta conform legii si are angajata întreaga sa reputatie. Clientul trebuie deci sa îi lase completa libertate, atât pentru compozitia tehnico-artistica, cât si pentru detalii, culori, materiale, etc. în limita preturilor ce se fixeaza de comun acord. Orice interventie a clientului în domeniul artistic si tehnic al arhitectului, este de natura de al degaja pe acesta de responsabilitate.

Art. 9 - Arhitectul are îndatorirea de a trata cu maxima responsabilitate obligatiile asumate prin contracte.

Art. 10 - În activitatea arhitecturala ce se desfasoara în echipa, raspunderea apartine sefului echipei si arhitectului care efectueaza direct actul, în limitele competentei care i-a fost atribuita de seful echipei.

Art. 11 - Arhitectul are obligatia ca pe proiectele pe care le-a realizat sa-si mentioneze explicit titlul, numele si calitatea în care le-a întocmit,

(1) Sunt interzise

- atribuirea de calitati nereale;

- semnatura de complezenta, înțelegând prin aceasta semnatura arhitectului cu drept de semnatura în cartusul planselor de arhitectura atunci când la rubrica proiectat semneaza o alta categorie profesionala decât arhitect sau conductor arhitect;

- uzurparea drepturilor de autor;

- plagiatul.

(2) Arhitectul are aceleasi obligatii si interdictii si în cazul unei lucrari teoretice.

Art. 12 - Un arhitect nu poate refuza dreptul unui confrate de a-si mentiona explicit numele si calitatea pe proiectele si lucrarile pe care acesta le-a realizat sau la care a colaborat.

partea II-a - SECRETUL PROFESIONAL

Art. 13 - Arhitectul este obligat a pastra confidentialitatea privind intentiile si interesele clientului sau în legatura cu lucrarile proiectate sau în curs de executie, daca nu exista aprobarea expresa a clientului cu exceptia celor care sunt de interes public.

Art. 14 - Obiectul secretului constituie tot ceea ce arhitectul, în calitatea lui de profesionist, a aflat direct sau indirect în legatura cu viața intimă a beneficiarului, a familiei, a apartinatorilor, și a celor privind o societate sau o institutie, cu excepția celor care constituie infractiuni.

Art. 15 - Pastrarea secretului profesional de către colaboratorii ori angajații arhitectului este o obligație a acestora și a arhitectului. Aceeași obligație revine organelor profesiei de arhitect și angajaților acestora cu privire la informațiile cunoscute de aceștia în funcțiile ce le dețin.

Art. 16 - Nu constituie o abatere situația în care legea sau o curte judecătorească obliga arhitectul să dezvăluie aspecte cuprinse în secretul profesional. Poliția sau procuratura nu pot înlocui decizia judecătorească.

Art. 17 - Arhitectul răspunde disciplinar pentru destainuirea secretului profesional.

Art. 18 - Secretul profesional persistă și după încetarea contractului.

partea III-a - REGULI DE COMPORTAMENT ÎN ACTIVITATEA ARHITECTURALA

Art. 19 - Pentru aceeași lucrare, arhitectul nu poate îndeplini o activitate de concepție sau coordonare și pe cea de verificare sau avizare.

Art. 20 - Arhitectul se va pronunța cu maximă obiectivitate asupra documentelor ce îi sunt supuse spre analiză, indiferent de interesele sau divergențele sale personale față de autorii documentelor în cauză.

Art. 21 - Arhitectul nu are dreptul să accepte avantaje materiale oferite cu scopul de a se lăsa influențat în decizia sa și nici nu va oferi astfel de avantaje pentru a influența deciziile altora.

Art. 22 - Arhitectul nu va folosi relațiile personale sau de rudenie pentru a influența deciziile organismelor abilitate în folosul personal și în detrimentul interesului public.

Art. 23 - Arhitectul va accepta să participe ca judecător la o competiție profesională numai dacă nu este implicat în acea perioadă sau într-una anterioară la elaborarea vreuneia dintre lucrările supuse jurizării.

Art. 24 - Arhitectul va angaja o lucrare profesională numai atunci când posedă cunoștințele și abilitățile adecvate, pentru îndeplinirea angajamentelor asumate cu deplin respect față de clientii lui. În caz de necesitate, arhitectul are obligația de a apela la persoanele competente care îi pot asigura respectarea la timp și la un nivel calitativ optim a contractului pe care l-a semnat.

Art. 25 - Arhitectul are obligația să se asigure de competența angajaților și colaboratorilor săi, să le solicite și să urmărească realizarea de către aceștia a unor prestații la nivel cât mai ridicat de profesionalism, să le asigure participarea directă și accesul deplin la datele necesare îndeplinirii misiunii lor.

partea IV-a - Reguli speciale pentru anumite moduri de exercitare a profesiei sau situații speciale

Art. 26 - Arhitectul care este legat în exercitiul său profesional printr-un contract cu o administrație, o colectivitate sau orice alt organism public sau privat, își asumă toate obligațiile sale profesionale și morale, în mod particular secretul profesional și independența deciziilor sale. În

nici o ocazie și sub nici un motiv, arhitectul nu trebuie să accepte limitarea independenței sale profesionale.

Art. 27 - Orice prestație remunerată a arhitectului, indiferent de modul de exercitare a profesiei se va realiza pe baza unui contract.

Art. 28 - Arhitectul angajat cu dreptul său de semnătură are obligația de a se asigura că în contractul său individual de muncă în convenția civilă, încheiate cu angajatorul sunt prevăzute clauze specifice privind drepturile sale de autor, morale și patrimoniale și compatibilitatea prestațiilor solicitate cu prevederile prezentului Cod Deontologic.

Art. 29 - Arhitectul care paraseste locul unde a activat va putea prelua în copii documentații sau parti de documentații întocmite pe baza unor contracte numai cu acordul conducerii, dacă acestea au fost întocmite de el însuși.

Art. 30 - Arhitectul patron sau cel care detine puterea de decizie nu va putea refuza neîntemeiat cererea unui confrate angajat, de a prelua, la parasirea locului unde a activat, copii după documente sau parti de documente întocmite de acesta și care nu afectează interesele contractantului sau responsabilitatea asupra urmării în timp a construcției respective. În caz de litigiu, se va putea apela la Consiliul de Conducere al Ordinului care va organiza medierea în condițiile prevăzute de Regulamentul Ordinului.

Art. 31 - Arhitectul asociat sau angajat care paraseste o firmă este obligat să reglementeze în scris transferul de obligații și probleme între el și firmă cu privire la :

- continuitatea lucrărilor neterminate;
- urmărirea lucrărilor pe șantier;
- responsabilitatea comportării în timp a construcției;
- drepturile bănești care îi revin;
- preluarea unor proiecte sau parti de proiecte întocmite de el în cadrul firmei;
- drepturile de autor și drepturile conexe ce îi revin.

partea V-a - Integritatea și imaginea arhitectului

Art. 32 - Orice arhitect trebuie să se abțină, chiar în afara vieții profesionale, de la acte de natură să ducă la desconsiderarea sa. Condamnarea penală, survenită, este de natură să ducă la evaluarea situației în cadrul Ordinului, în conformitate cu prevederile Legii 184/2001, cu posibilitatea unor repercusiuni disciplinare împotriva acestuia.

Art. 33 - Arhitectul are obligația de a nu implica numele și activitatea sa profesională în acțiuni de publicitate comercială în beneficiul tertilor dacă nu posedă date suficiente asupra lucrării de materiale și furnituri pentru construcții sau despre firmă de construcții și/sau instalații în cauză, sau asupra lor planează îndoieli prezentate deja public legate de calitate

Art. 34 - Arhitectul își poate face publicitate profesională numai pe baza propriilor realizări, evitând promovarea unui palmares profesional într-o manieră falsă, înșelătoare sau exagerată.

Nu sunt considerate acțiuni de publicitate făcute de arhitect în folosul sau acele manifestări în care numele sau și aspecte ale activității sale profesionale sunt menționate în scrieri literare sau de specialitate, în mass-media de orice fel, realizate de către terți în scopul informării

publicului, și nici acele intervenții publice ale arhitectului cu referiri la activitatea sau creația sa, dacă acestea sunt motivate și nu sunt plătite de arhitect.

partea VI-a - onorarii

Art. 35 - Arhitectul poate să beneficieze, pentru serviciile prestate în relațiile contractuale ce se stabilesc cu clientul, de un onorariu negociat în mod liber cu acesta, onorariu al cărui nivel minim se stabilește de Ordinul Arhitecților din România, cu avizul Ministerului Lucrarilor Publice, Transporturilor și Locuinței și al Ministerului Culturii și Cultelor, practicarea unor onorarii sub nivelul minim stabilit fiind interzisă.

Art. 36 - Este interzisă scăderea onorariului, în scopul concurenței neeloiale.

CAPITOL III - OBLIGATII FATA DE SOCIETATE; RESPECTAREA INTERESULUI PUBLIC

Art. 37 - Arhitectul are obligația să respecte legile în vigoare în locul unde își desfășoară activitatea.

Art. 38 - Arhitectul va acorda maximă atenție impactului social, precum și impactului asupra mediului pe care activitatea lui le poate avea. Toate prestațiile profesionale ale arhitecților vor lua în considerare scarile de valori și cultura fiecărei țări/loc pentru care creează lucrări de arhitectură și urbanism. În acest sens, obiceiurile specifice ale unei societăți și comunități nu vor fi impuse altora, iar spiritul locului va fi protejat.

Art. 39 - Arhitectul va respecta mostenirea culturală și naturală a comunității în care își exercită profesiunea, contribuind la conservarea și îmbogățirea acestora.

Art. 40 - Arhitectul va sprijini organele competente pentru respectarea și restabilirea legalității în domeniul exercitării profesiei.

Art. 41 - Arhitectul va respecta responsabilitatea legală și drepturile unei alte persoane în legătură cu profesia.

Art. 42 - Arhitectul se va implica în mod corespunzător în activități civice conexe profesiei cu scopul promovării creației de arhitectură și urbanism.

CAPITOL IV - OBLIGATII FATA DE CLIENTI

Art. 43 - Alegerea arhitectului, pentru orice activitate depusă de acesta în condițiile legii, este liberă. Nimeni nu poate impune unei persoane un arhitect.

Art. 44 - În îndeplinirea atribuțiilor sale, arhitectul este obligat să apere interesele clientului său, ca pe cele ale sale proprii.

Art. 45 - Relațiile dintre arhitect și clienții săi se bazează pe onestitate, probitate, corectitudine, sinceritate și confidențialitate.

Art. 46 - Înainte de a angaja o lucrare, arhitectul are obligația să informeze clientul asupra cheltuielilor probabile pe care aceasta le implică.

Art. 47 - Arhitectul nu poate acționa decât în limitele contractului încheiat cu clientul său, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Art. 48 - Arhitectul nu își va asuma angajamente care implica situații sau atitudini incompatibile cu îndatoririle sale de ordin profesional ori care sunt susceptibile să creeze îndoială asupra probității sale profesionale.

Art. 49 - Arhitectul va refuza misiuni profesionale care conduc la nerespectarea legalității sau care contravin prevederilor prezentului Cod. El va lua măsurile de precauție contractuale care să-i permită întreruperea, la nevoie, a relațiilor contractuale cu acei clienți sau cu acei angajatori care, prin cerințele sau atitudinea lor pe parcursul desfășurării misiunilor contractate, generează situații ca cele enunțate la art.46.

Art. 50 - Arhitectul nu poate oferi consultanță în situații în care are el însuși interese personale.

Art. 51 - În relațiile cu terții, arhitectul va acționa întotdeauna numai în interesul legitim al clientului și în concordanță cu interesul public.

Art. 52 - În scopul evitării conflictelor de interese, arhitectul cu drept de semnătură nu va putea presta, pentru același client, simultan cu misiunea de proiectare sau consulting, și servicii de execuție și de comerț cu materiale de construcții.

Art. 53 - Arhitectul va păstra confidențialitatea afacerilor clienților săi, relația cu aceștia având la bază respectarea secretului profesional.

Art. 54 - Angajarea unui nou client nu poate fi făcută, dacă prin aceasta sunt dezvăluite secretele aflate de la un alt client, cu efecte prejudiciabile pentru acesta.

Art. 55 - Pe durata angajamentului, arhitectul trebuie să dea clientului tot concursul său bazat pe cunoștințele profesionale și întreaga sa experiență.

În situația în care arhitectul are convingerea că resursele clientului sunt insuficiente pentru realizarea lucrărilor care decurg din misiunea angajată, el este dator să aducă acest lucru în scris la cunoștința clientului.

Art. 56 - Arhitectul are obligația de a-și informa clientul, în timp util, privitor la orice modificare intervenită în legătura cu prestația sa și care ar putea influența calitatea sau costurile investiției.

Art. 57 - Arhitectul nu poate subcontracta integral o lucrare angajată de el cu scopul de a avea foloase materiale din intermediere. Arhitectul poate subcontracta părți dintr-o lucrare angajată cu condiția ca interesele clientului să nu fie afectate. Încredințarea acestor părți se va realiza de către arhitect pe baza de contract.

Art. 58 - Arhitectul are dreptul și obligația de a urmări executarea întocmai a lucrărilor proiectate. Neconformitatea acestora cu documentația elaborată va fi semnalată clientului și, după caz, organismelor de control abilitate.

Art. 59 - Arhitectul are dreptul și obligația să participe la recepția lucrărilor sale și să semneze procesul verbal de recepție doar după constatarea îndeplinirii în totalitate a condițiilor pentru aceasta.

Art. 60 - Arhitectul are obligația să pastreze și să arhiveze originalele documentațiilor elaborate și să predea clientului copii după acestea, conform contractului.

CAPITOL V - OBLIGAȚII FAȚĂ DE PROFESIE

Art. 61 - Arhitectul trebuie sa acorde din timpul sau si sa contribuie cu talentul si priceperea sa la promovarea arhitecturii si la întretinerea spiritului de breasla.

Art. 62 - În exercitarea profesiei arhitectul nu va face nici un fel de discriminari.

Art. 63 - In spiritul promovarii demnitatii profesiei, arhitectul se va îngriji ca partenerii, asociatii si angajatii sai sa se comporte în asa fel încât sa nu lezeze drepturile persoanelor cu care sau pentru care lucreaza si sa nu diminueze încrederea publica în onestitatea si responsabilitatea cu care membrii Ordinului s-au angajat sa-si exercite profesia.

CAPITOL VI - OBLIGATII FATA DE COLEGI

Art. 64 - Relatiile între arhitecti se bazeaza pe respect, întrajutorare si asistenta morala reciproca si mai ales pe respectarea dreptului de autor.

Art. 65 - Arhitectul își va construi reputatia profesionala pe baza meritelor, performantelor si efortului propriu, fara a pune în cauza activitatea altui confrate.

Art. 66 - Concurenta între arhitecti se bazeaza pe competenta si calitatea serviciilor profesionale oferite clientilor. Sunt interzise si se considera concurenta neloiala urmatoarele actiuni:

a) tentativa sau actiunea de atragere sau deturnare de clientela, prin denigrarea sau discreditarea altui arhitect.

b) practicarea unor subevaluari intentionate a investitiilor sau onorariilor în discutie, facute cu intentie sau având cunostinta de oferta anterioara a altui arhitect.

c) folosirea unei functii publice pe care o detine în scopul atragerii de comenzi în interes personal, ocolindu-se circuitul lor legal.

d) utilizarea unor informatii de specialitate nepublicate, la care arhitectul a avut acces pe cai nelegale în scopul avantajarii sale în competitia cu alti colegi.

e) preluarea unui contract pe care un coleg arhitect l-a denuntat în conditiile art. 47.

Art. 67 - Arhitectul nu va încerca sa înlocuiasca pe un alt arhitect din calitatea si atributiile detinute de acesta, decât pe calea participarii la o selectie legal organizata sau cu acordul scris al celui înlocuit.

Art. 68 - Arhitectul nevoit sa înlocuiasca un confrate în misiunile sale trebuie sa o faca cu respectarea dreptului de autor si a drepturilor conexe acestuia.

Art. 69 - In cazul unui confrate decedat, arhitectul care are misiunea de a continua sau interveni asupra operei disparutului, este obligat sa ocroteasca drepturile de autor ale mostenitorilor legali si sa nu aduca atingeri creatiei predecesorului sau. In acest caz, arhitectul în cauza va respecta, în ordine, prevederile legale în materie, eventuale clauze testamentare sau dorinte exprimate de autor, precum si regulile instituite de breasla pentru asemenea situatii. In toate împrejurarile arhitectul va interveni cu respect deplin fata de valoarea reala a creatiei antecesorului sau.

Art. 70 - Arhitectul nu-si va însusi proprietatea intelectuala si nici nu va încerca sa obtina avantaje pe nedrept din munca altui arhitect sau colaborator. In acest sens, va preciza în mod explicit aportul fiecarui arhitect la îndeplinirea misiunii profesionale.

Art. 71 - Arhitectul are dreptul sa faca publica prestatia sa prin descrieri si imagini interioare si exterioare, care constituie proprietatea sa intelectuala.

Arhitectul își poate face publicitate cu conditia sa nu puna în cauza activitatea unui confrate sau a unui tert.

Art. 72 - Arhitectul care este solicitat sa-si exprime parerea asupra lucrarii altui arhitect, îl va anunta pe acesta. In cazul unor lucrari scrise publicate sau a unor dizertatii publice cu caracter de critica de arhitectura, referirea la creatia unui arhitect nu impune neaparat anuntarea prealabila a acestuia.

Art. 73 - Arhitectul nu va participa în nici un fel la o competitie de arhitectura, consultare publica sau licitatie pe care Ordinul, UIA sau sectiunile lor membre le-au declarat inacceptabile.

Art. 74 - Arhitectul va aduce la cunostinta Ordinului si a autorului lucrarii abuzurile pe care le constata sau despre care a fost înstiintat cu privire la lucrarea vreunui confrate.

Art. 75- Calomnierea unui confrate, sau raspândirea de comentarii ce ar putea sa-i prejudicieze reputatia profesionala sunt condamnabile. Este de dorit ca arhitectii sa ia apararea unui confrate atacat pe nedrept.

Art. 76 - Orice litigiu între arhitecti, referitor la exercitarea profesiei, trebuie supus imediat spre conciliere, împreuna cu toate documentele necesare cercetarii, Consiliului de Conducere al Ordinului, înainte de sesizarea altor instante.

CAPITOL VII - OBLIGATII FATA DE ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA

Art. 77 - Obligatiile arhitectului fata de Ordinul Arhitectilor din România sunt stabilite de Regulamentul Ordinului.

CAPITOL VIII - OBLIGATII ÎN CADRUL SI IN RELATIILE CU INSTITUTIILE PUBLICE

Art. 78 - Arhitectul membru al unor comisii sau organisme tehnice nu va divulga si nu va folosi în scopul obtinerii de avantaje materiale personale, informatii de specialitate care nu au fost facute publice.

Art. 79 - Arhitectul membru al unor comisii sau organisme publice sau tehnice de analiza sau decizie nu se poate pronunta asupra unei documentatii la a carei întocmire este implicat personal.

Art. 80 - Arhitectul nu va oferi avantaje materiale unui functionar public cu intentia de a influenta o decizie, de care este interesat.

Art. 81 - Arhitectul ce își desfășoara activitatea în cadrul administratiei publice, în învățământ sau participa în diverse foruri decizionale si de jurizare, nu va accepta avantaje materiale oferite pentru a influenta decizia sa.

CAPITOL IX - Dispozitii finale

Art. 82 - Nerespectarea prevederilor din Codul Deontologic va fi sanctionata conform art. 35 din Legea 184/2001

Art. 83 - Orice interpretari ale prezentului Cod sunt exclusiv de competenta Consiliului de Conducere al O.A.R., care are obligatia de a informa membrii Ordinului în cel mai scurt timp asupra interpretarilor adoptate.

** Reglementarile prezentului Cod Deontologic se aplica si conductorilor arhitecti*

Prezentul cod deontologic a fost votat în Conferinta nationala a Ordinului Arhitectilor din România, Bucuresti, 21-22 iunie 2002, cu urmatorul amendament, votat în Conferinta, ce se va integra la prima publicare:

„Orice arhitect autor titular are dreptul sa detina copii ale proiectelor realizate pentru portofoliul personal si în scopul protejarii dreptului de autor.”